

Název projektu	JÁ x MY		
Škola	Základní škola Uhlířské Janovice		
Vyučující - autor lekce	Jitka Michalicová		
Věková skupina 12 let	Počet dětí 27	Počet dívek 15	Počet chlapců 12
Charakteristika dětí (dětí s SPU, výrazným talentem ...)	integrace – 4 děti SPUCH – 6 dětí EPI – 2 děti LMD – 3 děti děti ze sociálně znevýhodněného prostředí – 2 děti		
Téma, obsah, učivo	Osobnostní rozvoj: sebepoznání, kognitivní rozvoj, seberegulace, kreativita. Sociální rozvoj: mezilidské vztahy, komunikace, kooperace, kompetice. Morální rozvoj: řešení problémů, rozhodovací dovednosti, postoje a hodnoty. Aplikační témata: jednání v situaci.		
Vyučovací předměty, kroužek, jiná forma	Samostatný časový blok v občanské výchově		
Délka projektu	120 minut		

<p>Cíle pro oblast osobnostní a sociální výchovy</p>	<p style="text-align: center;">Osobnostní rozvoj:</p> <p>Snaha o sebepoznání: v oblasti prožívání, mezilidských vztahů, hodnot a postojů, chování, činností a dovedností.</p> <p>Kognitivní rozvoj: rozvoj pozornosti a soustředění, představivosti a fantazie, dovednosti řešení problémů, komunikace se sebou samým.</p> <p>Kreativita: pokus o praktické použití dovedností při řešení problémů, produkce nápadů, hledání neobvyklých řešení.</p> <p style="text-align: center;">Sociální rozvoj:</p> <p>Mezilidské vztahy: rozvoj a vývoj vztahů ve skupině, zažití činnosti v interakci tváří v tvář.</p> <p>Komunikace: rozvoj schopnosti pozorování a naslouchání - kvalitní vnímání, tvorba tělových signálů a znaků a jejich sdělnost, komunikace v situaci – rozvoj dovednosti informování, přesvědčování, řešení konfliktů, komunikace se sebou samým.</p> <p>Kooperace, kompetice: seznámení se s výhodami, nevýhodami praktickou činností, zažitím situace.</p> <p>Individuální dovednosti pro kooperaci: rozvoj seberegulace v situaci nesouhlasu, dovednost odstoupit od vlastního nápadu, dovednost navazovat na druhé a rozvíjet vlastní linku jejich myšlenky ...</p> <p>Sociální dovednosti: učení se jasné a respektující komunikaci, řešení konfliktů, podřízení se, vedení a organizování práce skupiny, plnění kooperativního úkolu, prožití vzájemné pozitivní závislosti, ujasnění si osobního vztahu k soutěži, použití strategií pro zvládnutí soutěživé situace.</p> <p style="text-align: center;">Morální rozvoj:</p> <p>Rozvoj dovednosti řešení problémů a rozhodovací dovednosti, uvědomění si aktuálních postojů a hodnot svých i druhých v konkrétní situaci.</p> <p style="text-align: center;">Aplikační témata:</p> <p>Jednání v situacích: specifické situace - sociální situace, komunikační situace - samotný průběh aktivity.</p>
<p>Cíle pro jiné oblasti (zejm. cíle předmětů, různých výchov atd., pokud se s nimi OSV spojuje)</p>	<p><i>V tomto případě se jedná o ukázkou samostatného časového bloku OSV s obsahem neprovázaným bezprostředně s učivem jiného předmětu (i když v rámci občanské výchovy se OSV aplikuje celkem snadno z důvodu shody některých témat), nicméně tato rubrika zůstává nevyplněna. (poznámka redakce)</i></p>

Průběh lekce
1. část - septanda

Výchovné a vzdělávací cíle a) OSV: b) jiné:	Činnost učitele (instrukce, otázky učitele atd.)	Činnost žáků a její organizační podoba/ forma	Pomůcky, materiál, technika	Čas
a) <ul style="list-style-type: none"> • rozvoj dovednosti naslouchat, kvalitně vnímat obsah sdělení a dle něho reagovat • NVK – zdokonalení schopnosti tvořit čitelný, sdělný výraz při kontaktu 	<ul style="list-style-type: none"> • židle uspořádáme do půlkruhu a všichni se posadí • učitel beze slov přistoupí k žákovi na kraji a zašeptá mu do ucha: „<i>Uvítací pozdrav ti šeptem posílám, usměj se na mě a pošli ho dál.</i>“ • při činnosti učitel sleduje, jak zprávu příjemce pochopil a co udělal (předal jí dál bez vnímání obsahu, uvědomění si obsahu zprávy a reagování – úsměv). • různé způsoby předání zprávy jsou tématem pro reflexi. 	<ul style="list-style-type: none"> • žáci se podle instrukce učitele posadí na židle, z nichž vytvořili půlkruh. • první žák, kterému učitel šeptem předá zprávu, ji pošle dál sousedovi. • poslední žák zprávu řekne nahlas – bez předchozí instrukce (všeobecná znalost této aktivity). 		5 – 8 minut
Reflexe: <ol style="list-style-type: none"> 1. Myslíte si, že jste úkol splnili? 2. Předali jste sousedovi zprávu přesně tak, jak vám byla sdělena? Došlo ke zkomolení? Kde asi? Proč? 3. Kdo jste od začátku věděli, že bychom se měli i usmát? 4. Proč se to nedělo? 5. Co se stalo v naší hlavě s informací, kterou jsme dostali? 6. Jaký jste měli pocit, když se na vás souseď hezky pousmál? 7. Jaký jste měli pocit, když zrovna na vás se souseď neusmál? 8. Přemýšleli jste proč? 				

2. část – o sušenky

Výchovné a vzdělávací cíle a) OSV: b) jiné:	Činnost učitele (instrukce, otázky učitele atd.)	Činnost žáků a její organizační podoba/ forma	Pomůcky, materiál, technika	Čas
<ul style="list-style-type: none"> • poznání výhod a nevýhod soutěže a spolupráce • uvědomění si možnosti užití různých strategií pro získání odměny • rozvoj dovednosti řešení problému • rozvoj kreativity • rozvoj pozornosti a soustředění 	<ul style="list-style-type: none"> • učitel dá pokyn k vytvoření dvojic pomocí provázků (každý žák uchopí jeden konec provázku a oba se posadí naproti sobě ke stolu). 	<ul style="list-style-type: none"> • žáci se podle instrukce učitele rozdělí do dvojic a sednou si ke stolu naproti sobě. • opřou levou nebo pravou ruku loktem o stůl a po zahájení hry začnou soutěžit. • kdykoliv se ruka někoho z dvojice dotkne stolu, vítěz obdrží jako odměnu sušenku. O sušenku si řekne zvednutím ruky. • hra pokračuje, dokud jsou sušenky. • vyhrává ten, kdo má nejvíce sušenek. 	<ul style="list-style-type: none"> • sušenky, židle, stoly, provázky 	20 minut
<p>Reflexe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Jaký jste měli pocit při prohře, výhře? 2. Jakou strategii jste volili, abyste získali co nejvíce sušenek? 3. Napadlo vás změnit strategii? Kdy? 4. Proč vás napadlo změnit strategii? 5. Co bylo nejvýhodnější? 6. Poučili jste se o něčem? O čem? 7. Zažíváte ve svém životě podobné nebo analogické situace, kdy soutěžíte, aniž by to bylo nutné? Jaké? 8. Kdy je výhodnější spolupracovat a kdy soutěžit? 				

3. část – dva mezci

Výchovné a vzdělávací cíle a) OSV: b) jiné:	Činnost učitele (instrukce, otázky učitele atd.)	Činnost žáků a její organizační podoba/ forma	Pomůcky, materiál, technika	Čas
<ul style="list-style-type: none"> • poznání různých možností řešení konfliktu • rozvoj schopnosti naslouchat druhému a klást otázky • rozvoj dovednosti informování, přesvědčování, řešení konfliktů • zdokonalování a rozvoj schopnosti pozorování, rozhodování, rozvoj logického myšlení • pokus o konsensus (shodnutí se na jednom příběhu) – rozvoj schopnosti kooperativního řešení problémů pomocí komunikace • rozvoj schopnosti vyjednávat, dosahovat dohody, diskutovat • rozvoj schopnosti seberegulace v situaci nesouhlasu, podřízení se, dovednost odstoupit od vlastního nápadu • rozvoj představitosti a fantazie • využití kreativity při řešení problému – produkce nápadů, hledání řešení 	<ul style="list-style-type: none"> • učitel zadá pokyn k utvoření skupinek (4 – 6) dle vlastní volby. • rozdá rozstříhanou a promíchanou sadu obrázků a zadá úkol. • na splnění úkolu mají žáci 15 minut. 	<ul style="list-style-type: none"> • žáci podle instrukce učitele utvoří skupinky. • každá skupina dostane obálku, v níž jsou rozstříhané a promíchané sady obrázků s namalovaným příběhem. • žáci společně řadí obrázky tak, aby vznikl příběh, který se podle nich odehrál. • po upozornění učitele ukončují aktivitu. • ve skupinách reflektují výsledek své společné práce s možností provést poslední úpravy. • každá skupina představuje své řešení ostatním, zdůvodňuje jej. 	<ul style="list-style-type: none"> • 5 sad rozstříhaných příběhů dvou mezků (Obrázky mezků viz Pike, G., Selby, D.: Cvičení a hry pro globální výchovu 2.) 	20 – 25 minut
<p>Reflexe (Reflexe probíhá po ukončení aktivity mezi členy jednotlivých skupin. V rámci celé skupiny probíhá již při představování řešení jednotlivých skupin.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Shodli jste se všichni na stejném řešení? Existují jiná řešení? Která řešení jsou správná, která špatná? Proč? Je to tak opravdu? 2. Proč jste zvolili určitou strategii řešení? Jak jste se shodli? 3. Bylo pro vás těžké ustoupit od svého návrhu a přijmout návrh druhého? 4. Co můžete na druhých ocenit jako jednání prospívající společné dohodě? 5. Jak zvládáte podobný typ situací (nerozhodujete sami atd.)? 				

4. část – kooperativní čtverce

Výchovné a vzdělávací cíle a) OSV: b) jiné:	Činnost učitele (instrukce, otázky učitele atd.)	Činnost žáků a její organizační podoba/ forma	Pomůcky, materiál, technika	Čas
<ul style="list-style-type: none"> • uvědomění si existence potřeb celé skupiny a jejich vztahu k potřebám jednotlivce • utváření a rozvoj dovednosti pro spolupráci, rozvoj dovednosti kooperativního řešení problémů pomocí jednání, činnosti • intenzivní prožití vzájemné pozitivní závislosti • vnímání efektivního, neefektivního chování z hlediska splnění úkolu skupiny • uvědomění si hodnoty spolupráce a pomoci • zaměření pozornosti žáků na potřeby druhých • rozvoj schopnosti pozorovat, rozvoj logického myšlení, soustředění, představivosti, kreativity • rozvoj dovednosti odstoupit od vlastního nápadu, dovednosti navazovat na druhé a rozvíjet vlastní linku jejich myšlenky • splnění úkolu jako kooperativního 	<ul style="list-style-type: none"> • učitel vytvoří dvě sady čtverců, které rozstříhá na dílky. Ty pak rozřídí podle písmenek A – I, které jsou na dílcích vyznačené. Všechny díly označené stejným písmenkem umístí do obálky rovněž označené stejným písmenkem. • vyzve žáky, aby se posadili na podlahu do kroužku a každému dá obálku s částí rozstříhaných • sdělí žákům, že úkolem každé skupiny je vytvořit devět stejně velkých čtverců. • upozorní žáky, že během aktivity mezi sebou nesmí mluvit ani vysílat žádné jiné signály (zvuky, pohledy, mimika, mrkání, gesta apod.). • díly, které se žákům nehodí, mohou odkládat na společné místo uprostřed kruhu, odtud si také mohou brát díly, které se jim hodí. Nesmí si však brát díly přímo od jiného hráče, ani je nikomu přímo dávat. • díly se nesmí ohýbat ani trhat. 	<ul style="list-style-type: none"> • žáci obdrží od učitele obálky s dílky čtverců a vyslechnou instrukci. • po zahájení aktivity plní úkol zadany učitelem tak, aby splnili cíl skupiny. • dodržují pravidla zadaná před započatím aktivity. • kdokoliv může kdykoli ve hře přestat. 	<ul style="list-style-type: none"> • obálky s díly čtverců 	20 – 30 min

Reflexe skupin (Po ukončení aktivity a dovolení opět komunikovat): spontánní sdělování pocitů a zážitků ze hry mezi členy skupiny.

Celková reflexe:

1. Co vám umožnilo nebo znemožnilo úkol splnit?
2. Co znamenalo pro činnost vyloučení verbální i neverbální komunikace?
3. Měli jste potřebu sdělovat něco spoluhráčům? Proč? Jak? Porušili jste pravidla?
4. Jak jste se cítili? - Při složení čtverce, při nemožnosti dostat svůj dílek, při tendenci pomoci spoluhráči, při rozhodování, zda rozbít svůj čtverec a dát dílek k dispozici...
5. Na co jste se soustředili? Na sebe a splnění svého úkolu, na splnění úkolu všech...

6. Sledovali jste dění ve skupině? Jak se kdo choval a jak pomohl či nepomohl splnit úkol, jak na tom kdo byl se splněním úkolu...
7. Nastaly při činnosti nějaké krizové situace? Jaké? Proč? Jak jste se rozhodovali je vyřešit? Co jste pro vyřešení udělali a neudělali, jak kdo jednal?
8. Volili byste příště jinou taktiku? Jakou? Pokud ne, proč byste vše udělali stejně jako dnes?
9. Zažíváte ve svém životě podobné nebo analogické situace? Jaké?

Reflexe projektu průběžně : viz reflexe u jednotlivých aktivit.

Použití deníků žáků (v rámci OV a RV): volné psaní v závěru, diskuse.

Celková reflexe

Bylo dosaženo cílů? (podle čeho soudíme, že se nám podařilo dosáhnout cílů)	Nejsem si jista, avšak pokud chápu cíle uvedené v „Cílech pro oblast OSV“ a jejich formulace „ <i>snaha, rozvoj, pokus o seznámení se, učení se, prožití</i> “, správně, pak ANO.
Co se osvědčilo?	Rozdělení do skupin podle klíče. Dostatek prostoru a času. Zpřísněná pravidla skupiny.
Co bych příště udělal/a jinak?	Opakované zdůraznění cíle skupiny při aktivitě. Opakování instrukce. Pro úspěch projektu je nutné průběžné a soustavné aplikování témat OSV. K úspěchu naopak nepřispělo vytržení z kontextu, náhodný výběr třídy a ojedinelost projektu.
Která zkušenost může platit obecně?	Některé úkoly se bez spolupráce nedají splnit. I nesplněním úkolu se můžeme něčemu naučit.
Měla tato práce nějaký přínos pro mne osobně? Pokud ano, jaký?	Utvrzení se v názoru, že OSV by mělo být nezbytnou součástí výchovně-vzdělávacího procesu na školách. Rozhodnutí začít aplikovat témata OSV do OV a RV v 6. ročníku, kde tyto předměty vyučuji. Potřeby dalšího vzdělávání v této oblasti – uvědomění si chyb, které jsem udělala a uvědomila si, a špatný pocit z těch, o kterých prozatím nevím. Prohloubení pozitivních vztahů se žáky.
Další poznámky?	Skupina dětí, se kterou aktivity probíhaly, se nikdy s podobnými činnostmi nesetkala. Děti nebyly zvyklé „učit se“ ve škole podobným způsobem. Proto pro většinu z nich znamenalo opuštění lavic a vidina „hraní“ neukázněnost, hluchost apod. Po počátečním vysvětlení, oč jde, a upřesnění pravidel, která budou dodržovat během projektu, se situace zlepšila.
Použitá literatura, převzaté materiály, vlastní materiály	Valenta, J.: Učit se být. Pike, G., Selby, D.: Cvičení a hry pro globální výchovu 2.